

Jumalateenistus Nõos P, 10.09.23 kell 11.00, 14. pühapäev *post Trinitatis*, vanavanemate päev

Lektsioonid: Js 24:14–16; 2Kr 9:6–15

Jutlus: Jh 5:1–15

Laulud: 440 (1–5); 284 (1–2, 3); 441 (1–3); 449A (1–3)

Pärast seda oli juutide püha ja Jeesus läks üles Jeruusalemma. Aga Jeruusalemmas on Lambavärava juures tiik, mida heebrea keeles hüütakse Betsata; sellel on viis sammaskäiku. Siin lamas suur hulk haigeid, pimedaid, jalutuid, halvatuid [kes ootasid vee liikumist, sest aeg-ajalt tuli ingel alla tiiki ja segas vett. Kes nüüd esimesena pärast veesegamist sisse astus, sai terveks, ükskõik mis haiguses ta oli]. Aga seal oli inimene, kes oli olnud haige kolmkümmend kaheksa aastat. Kui Jeesus nägi teda seal lamamas ja sai teada, et ta on juba nii kaua aega haige, küsis ta temalt: „Kas sa tahad terveks saada?“ Haige vastas talle: „Isand, mul ei ole kedagi, kes mind aitaks tiiki, kui vesi hakkab liikuma. Sellal kui mina olen alles teel, astub mõni teine sisse enne mind.“ Jeesus ütles talle: „Tõuse üles, võta oma kandraam ja kõnni!“ Ja inimene sai otsekohe terveks, võttis oma kandraami ja kõndis. Kuid see päev oli hingamispäev. Siis ütlesid juudid tervenenule: „Nüüd on hingamispäev ja seepärast sa ei tohi kandraami kanda.“ Tema aga vastas neile: „See, kes mu terveks tegi, ütles mulle: Võta oma kandraam ja kõnni!“ Nad küsisid temalt: „Kes on see inimene, kes sulle ütles: Võta oma kandraam ja kõnni!“ Aga tervenenu ei teadnud, kes see oli, sest Jeesus oli läinud kõrvale seal paigas oleva rahva hulka. Pärastpoole leidis Jeesus tema pühakojast ja ütles talle: „Vaata, sa oled saanud terveks. Ära tee enam pattu, et sinuga ei juhtuks midagi halvemat!“ Inimene läks ja ütles juutidele, et see oli Jeesus, kes ta terveks tegi.

Toon tänasest kirjakohast, milles Jeesus tervendab halvatu, välja neli õppetundi.

Esimene õppetund on see, et haige inimene võib-olla ei tahagi terveks saada. Miks siis muidu küsib Jeesus 38 aastat kannatanud halvatul: „Kas sa tahad terveks saada?“? Seda, et Jeesus küsimust pilkavalt ei mõtle, kinnitab ka sünoptikute kirjeldus pimedate tervendamise (Mt 20:32; Mk 10:51; Lk 18:41), kus Jeesus samamoodi küsib: mida te tahate, et ma teile teeksin?

Võib-olla tundub ebausutav, et inimene, kes kannatab mingi haiguse all, millest ta ise aru saab, ei taha terveks saada. Ent selline võib lugu olla siis, kui inimene ei taha oma haigust endale tunnistada. Jumal näeb seda haigust, isegi teised inimesed näevad. Aga haige ise vaatab sellest mööda.

Selline haigus on ka patt. Inimene ei taha endale tunnistada, et ta on patune. Jumal ütleb talle seda Püha Vaimu läbi. Võib-olla ütlevad talle seda ka teised inimesed. Kuid too inimene ei kuula, sest tal on patus elada lihtsam kui sellest välja saada.

Oleme kõik näinud sõltlasi (alkoholist, uimastitest, hasartmängudest, erootikast, nutimaailmast jne), kes ei taha oma haigust tunnistada või siis tunnistavad, kuid ei taha ise midagi ette võtta, et sellest haigusest vabaneda. Sellistele inimestele tuleb meenutada, et nad on haiged. Kuid inimlikust meenutamisest on tavaliselt vähe kasu, sest meenutajat ennast hakatakse hurjutama: kas sina, kes söandad visata esimese „kivi“, oled ise õige! Nii, nagu juhtus loos Jh 8, kus Jeesus päästis abielurikkuja naise. Aga ka tolles loos ütles Jeesus naisele: „Mine, ja nüüdsest peale ära enam tee pattu!“

Seega mõjub inimesele vaid Jumala meenutus, et inimene on pattu teinud. Vahel lihtsalt kasutab Jumal selleks meenutajaks mõnda teist inimest, nagu mäletame nt prohvet Naatanit kuningas Taaveti abielurikkumise loos 2Sm 11.

Niisiis, ka meie loos meenutab halvatu tema haigust Jeesus ehk Jumala Poeg ise ja halvatu, nagu selgub, tahabki haigusest vabaks saada. Jumal on halastanud! Halastaks ta meilegi, et meie võtaksime oma patus Jumala manitsust kuulda!

Teine õppetund meie loost on see, et pattu võib näha diametraalselt erinevalt. Meie loos on juudi religioossed juhud kindlad, et hingamispäeval ei tohi kandraami kanda. Ja neil on õigus! Nt 2Ms 20:8 ütleb Issand: „Pea meeles, et sa pead hingamispäeva pühitsema!“ Ja Jr 17:22: „Ärge viige hingamispäeval koormat välja oma kodadest ja ärge tehke ühtegi tööd...“ Kas siis sellise käsu vastu eksimine pole patt? Muidugi on!

Ent Jeesus, nagu näeme, ise lausa vilistab selle patu peale. Ta ju ütleb halvatuks: „Tõuse üles, võta oma kanda ja kõnni!” Kusjuures Jeesus rõhutab, et too inimene kõnniks ringi (kr *peripatéo*) ja ärritaks käsumeelseid juute, mitte lihtsalt ei kõnniks minema.

Järelilikult ei pea Jumal siin hingamispäeva käsu vastu eksimist patuks! Miks? Sest Jumal, kes on inimesele andnud seadused, võib neid ka ise muuta.

Tihti öeldakse, et Jumal ei tagane oma töötustest: kui ta on midagi töötanud, siis ta selle, varem või hiljem, ka teoks teeb. Küllap see ongi osalt nii, sest muidu poleks juutidel, Jumala väljavalitud rahval ju mingit lootust: Jumal on oma rahvast küll nende patu pärast nuhelnud, kuid töötanud oma prohvetite läbi, et ükskord nad pääsevad.

Samas ütleb Jumal ju Js 43:18j: „Ärge tuletage meelde endisi asju ja ärge pange tähele, mis muiste on sündinud. Vaata, mina teen hoopis uut: see juba tärkab, kas te ei märka?“! Küllap on nii, et Jumala õndsusplaani juurde kuuluvad ka uued plaanid, mida ta annab inimesele teada järk-järgult.

Meie tänase kirjakoha teine õppetund ongi see, et mitte seadusekuulekad juudid pole hingamispäeva isandad, vaid hingamispäeva isand on Inimese Poeg, kes ei taha ohvrit, vaid halastust (Mt 12:7j ja paralleelid)! Ja mis on see halastus? Nt Mt 7:12 ütleb Jeesus: „Kõike siis, mida te iganes tahate, et inimesed teile teeksid, tehke ka nendele!“ Esmalt tuleb teisi kohelda nii nagu tahetakse, et teised sind kohtlevad. Ja alles siis võib oma ohvri tuua.

Kolmas õppetund meie loost on see, et 38 aastat haige olnud inimene oli seda oma patu tõttu. Miks muidu ütleb Jeesus halvatuses tervenenule: „Ära tee enam pattu, et sinuga ei juhtuks midagi halvemat!“?

Alati muidugi pole inimene haige seetõttu, et on pattu teinud. Vaga mees Iiob oli ka väga haige, kuid ta polnud pattu teinud, nagu hiljem selgus. Pimedalt sündinu polnud Jh 9:3 järgi samuti pattu teinud, sest temas pidid, nagu Jeesus ütles, saama avalikuks Jumala teod.

Ent meie loo halvatu oli pikalt haige just oma patu pärast. Võib-olla oli ta oma patu unustanud või ei tahtnud seda endale tunnistada. Igatahes Jumala kui tervendaja peale ta enam ei lootnud. Sest oma haiguses lootis ta ju ainult meditsiini peale, antud juhul alternatiivmeditsiini peale: jõuda õigel ajal Betsata tiiki.

Iga haige peaks seega püüdma välja selgitada, kas ta on haige oma patu pärast või mingil muul põhjusel. Kui arstid ei oska aidata, siis tuleks pöörduda vaimuliku poole, meelt parandada ja Jumala ees oma patud andeks paluda. Mitte pöörduda järjest uute arstide poole, kas siis professionaalide või isehakanute poole. Muidu võib juhtuda nii nagu juhtus Mk 5 järgi veritõbise naisega, kes oli ravile kulutanud kogu oma varanduse, kuid jäänud veel enam haigeks. Ent Jumal on siiski halastaja ja, vaatamata oma valele strateegiale, pääses lõpuks ka too veritõbine naine.

Ja neljas õppetund meie loos on see, et haigusest tervenenuga võib siiski minna veelgi halvemini kui see oli tema haiguse ajal. Jeesus ütleb ju halvatuks: „Ära tee enam pattu, et sinuga ei juhtuks midagi halvemat!“

See aga, et Jumala halastust tunda saanud inimene võib uuesti patustada, on väga tõenäoline. Tuleb meelde Mt 18 lugu südametust sulasest, kelle laenu tema isand kustutas ehk ravis ta terveks, kuid kes ise oma võlglasele ei halastanud ehk tegi pattu. See sulane anti piinajate kätte.

Kes meist on selline inimene, kelle peale Jumal pole pidanud halastama? Ent kui Jumal on meie peale halastanud, siis peame ka meie teiste peale halastama. Muidu satume piinadesse ja me ei tea, kui kaua need kesta võivad. Võib-olla terve igaviku.

Siin on meie kirjakohas veel üks detail. Nimelt leidis Jeesus tolle tervenud halvatu pühakojast. Järelilikult oli too inimene läinud Jumalat oma tervenemise eest tänama, võib-olla ka selle eest ohverdama. Kui inimene poleks pärast pühakotta läinud, siis poleks ta ehk Jeesusega enam kunagi kohtunud ega oleks teada saanud, kes ta terveks tegi. Ega poleks samuti kuulnud Jumala Poja manitsust: olgu, sa oled terveks saanud, kuid ära arva, et sa võid nüüdsest veel patustada!

Niisiis tasub alati hoida pühakoja ehk koguduse ligi. Olen kohtunud inimestega, kes on kogenud Jumala halastust oma elus, kuid arvavad, et nüüd on Jumal nende südames ja neil pole vaja enam kogudusega tegemist teha. Nad loodavad oma elu edasi elada, nagu varem.

Kuid kogudus, Kristuse maapealne ihu, on pandud meile meie usuteel teenäitajaks ja juhendajaks. Hb 10:25 on kirjutatud: „Ärgem jätkem unarusse oma koguduse kooskäimist, nõnda nagu mõnel on

kombeks, vaid julgustagem selleks üksteist – ja seda enam, mida rohkem te näete seda päeva lähenevat.“

Olen niisiis meie tänasest kirjakohest välja toonud neli õppetundi, mille Jeesus meile annab. Tihti on meie igapäevaelus meie vanavanemad need, kes meile oma elukogemuse pinnalt õppetunde annavad ja meid õigele rajale juhatavad. Täna sel vanavanemate päeval tahangi jutluse lõpetada tänuga meie vanavanemaile, kelle nõuandeid ja tarkust me võime oma elu keerdkäikudes meenutada ja järgida. Eriti aga tahan Jumalat tänada nende vanavanemate eest, kes on oma järeltulijaile jaganud Jumala tarkusi, olnud neile justkui esimeseks Kristuse koguduseks nende elus! Aamen.